

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Гена Георгиева Грънчарова, д.м.,
председател на Научно жури във връзка със защита на дисертационния
труд на доц. д-р Анжелика Спасова Велкова, д.м., на тема
**„Предотвратимата смъртност като индикатор за оценка на
националните здравни системи в страните от Централна и източна
Европа по време на социално-икономически преход”** за присъждане на
научна степен „Доктор на науките”

Оценка на докторанта

Доц. Анжелика Велкова е представител на новата генерация научно-преподавателски кадри и е посветила над 22 години от своето творческо развитие на социалната медицина и общественото здраве. През всички етапи на своето изграждане като личност, преподавател и изследовател тя демонстрира непрекъснат стремеж към постигане на високи стандарти. Завършва средно образование през 1981 г. със златен медал; през 1988 г. се дипломира като лекар с отличие; от 1989 г. е избрана за асистент, 1993 г. – старши асистент и 1996 г. – главен асистент; през 1995 г. завършва втора магистратура по епидемиология в Университета Еразъм в Ротердам, Холандия; през 2001 г. защитава дисертация и ѝ е присъдена образователна и научна степен „доктор” и две години по-късно – 2003 г. е избрана за доцент по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”.

Доц. Велкова има значителен принос в развитието на социално-медицинското познание и в практическото прилагане на методите на модерната епидемиология и статистика не само в своята научно-изследователска и преподавателска дейност, но и в разгръщане на широка консултантска дейност и съвместна работа с докторанти (редовни, задочни, на самостоятелна подготовка), нехабилитирани и хабилитирани лица от клинични и предклинични специалности на МУ-Плевен.

Висока оценка заслужава приносът на доц. Велкова в изграждането и институционалното укрепване на всички звена на МУ-Плевен, в които тя е заемала и заема ръководни позиции: ръководител катедра, зам. Декан на Факултет „Обществено здраве”, зам. Ректор по европейска интеграция и международно сътрудничество, председател на комисията по етика на научно-изследователската дейност, председател или водещ член в комисии по акредитация на различни специалности, на Факултет „Обществено здраве”, на МУ-Плевен и др.

Оценка на дисертационния труд

Представеният от доц. Анжелика Велкова дисертационен труд представлява значимо научно постижение, което е резултат на системни, последователни и целенасочени дългогодишни научни изследвания в една изключително актуална област на общественото здраве - предотвратимата със здравни интервенции смъртност в страните от Централна и Източна Европа (СЦИЕ), която в последните десетилетия се признава като водещ индикатор за оценка на ролята на здравните системи за подобряване на общественото здраве.

Дисертационният труд е в пълно съответствие с политиката на Европейското Регионалното бюро на СЗО за преодоляване на подчертаните здравни неравенства между западноевропейските страни с развита пазарна икономика и СЦИЕ.

Основните характеристики на дисертационния труд могат да се обобщят по следния начин:

- Широкообхватно проучване с интересно подбран дизайн, съчетаващ едновременно характер на описателно и аналитично епидемиологично проучване; извлечената от базата данни на СЗО за смъртността статистическа информация е използвана компетентно и целенасочено за изграждане на специфична собствена база данни и изчисляване на тази основа на повъзрастови, половоспецифични и стандартизирани коефициенти за смъртност и проследяване на настъпилите динамични промени;
- Точно и ясно формулирана цел и добре подбрани релевантни задачи на нейното постигане;
- Постигнат широк обхват на единиците на наблюдение - 24 страни, които са представителни за двете групи европейски страни;
- Продължителен 25-годишен период на наблюдение (разделен на 5 подпериода), гарантиращ висока достоверност на изводите;
- Проследяване влиянието на смъртността от голям брой причини (30 предотвратими с лечение и 3 предотвратими с профилактика) върху най-значимия индикатор за оценка на общественото здраве – средната продължителност на предстоящия живот; за постигане на по-голяма точност в анализа е използвано понятието „темпорална продължителност на живота от раждането до 75-годишна възраст“;
- Използване на широка палитра от класически и модерни статистически методи за анализ, сред които математическо моделиране с множествена регресия за количествено определяне на влиянието на дейността на здравната система, някои социално-икономически фактори и фактори, свързани със стика и начина на

живот в различните страни върху предотвратимата смъртност и средната продължителност на предстоящия живот;

- Отлично оформени в табличен и графичен вид резултати (116 таблици и 158 графични изображения); висок академичен стил на текстовото описание; изключително задълбочено вникване в установените тенденции и закономерности;
- Внушителен цялостен обем и всеобхватност на разработката, значително превишаващи критериите за дисертация за научна степен „доктор на науките“; разработка, която е достойна за научния потенциал на изследователски център или институт;

Авторефератът представя отлично основните резултати от проведеното проучване и съдържа много добре формулирани изводи. Особено ценна негова характеристика е това, че на фона на общия анализ на закономерностите на предотвратимата с медицински интервенции и профилактика смъртност в развитите западноевропейски страни и в другите разглеждани страни от Централна и Източна Европа са очертани ясно проблемите за България.

Приемам напълно добре формулираните от докторантката приноси на дисертационната разработка. Трудът на доц. Велкова е първият и единственият засега задълбочен и всеобхватен анализ на предотвратимата смъртност в условията на социално-икономически преход, с подчертан новаторски дух на заложените в него идеи. Получените резултати имат висока научна и практическа значимост. Ускореното публикуване на самостоятелен монографичен труд, както и публикуването на резултатите в профилирани европейски и национални научни издания в областта на здравната политика и общественото здраве би имало съществен принос за реализацията на здравната стратегия и здравната реформа не само в България, но и в други включени в проучването страни.

Лични впечатления

Като дългогодишен преподавател и ръководител на катедра, в която доц. Велкова започна своето академично развитие и работи продължително време преди формирането на самостоятелната ръководена от нея катедра и като Декан на Факултет „Обществено здраве“ имам отлични впечатления от нейната цялостната изява. Доц. Велкова е прецизен и всеотдаен преподавател, личност с високи интелектуални способности и широки научни интереси, упорит и задълбочен изследовател с изключителна работоспособност и трудолюбие, с отлично владение на съвременните методологични подходи в науката. Тези качества са предпоставка за нейното още по-успешно бъдещо развитие.

Оценка на съответствието на наукометричните критерии на МУ-Плевен

Представената от доц. Анжелика Велкова документация във връзка със защитата на дисертационния труд доказва пълно съответствие с приетите от Общото събрание на МУ-Плевен наукометрични критерии за придобиване на научна степен „доктор на науките”.

По всички критерии е налице значително превишаване на изискванията:

	По документация на докторанта	Изисквания на МУ-Плевен за „Доктор на науките”
Общ брой публикации*	105 - приемам 104*	15
В т.ч. в международни списания	13	3
Самостоятелен или първи автор	13	8
Импакт-фактор (общ)	> 10	27,484
Дисертанти	1	15**
Цитирания	10	154***

* изключвам първата дисертация, посочена в списъка под № 80

** приложена е авторска справка за научен консултант на 15 докторанти

** 134 по официална справка на ЦМБ – София и 20 от собствено проследяване

Заклучение

На основание на оценката на предоставената ми документация във връзка със защитата на дисертационния труд, както и личните ми впечатления от цялостната дейност на докторантката, напълно убедено препоръчвам на уважаемото Научно жури да оцени по достойнство дисертационния труд на доц. Анжелика Велкова и да ѝ присъди научната степен „Доктор на науките” по научната специалност 03.01.53 „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”.

Подпис:

(доц. д-р Гена Грънчарова, д.м.)

18 февруари 2012 г.